Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2026)0181

Utjecaj provedbe Direktive 2014/89/EU o prostornom planiranju morskog područja na ribarstvo u odabranim ribolovnim područjima i morskim bazenima

Rezolucija Europskog parlamenta od 20. svibnja 2026. o utjecaju provedbe Direktive 2014/89/EU o prostornom planiranju morskog područja na ribarstvo u odabranim ribolovnim područjima i morskim bazenima (2024/2126(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir Direktivu 2014/89/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja[1] (Direktiva o prostornom planiranju morskog područja),

– uzimajući u obzir Direktivu 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji)[2],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1380/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkoj ribarstvenoj politici, izmjeni uredaba Vijeća (EZ) br. 1954/2003 i (EZ) br. 1224/2009 i stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 2371/2002 i (EZ) br. 639/2004 i Odluke Vijeća 2004/585/EZ[3] (Uredba o zajedničkoj ribarstvenoj politici),

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2021. o uspostavi Europskog fonda za pomorstvo,

---

1 SL L 257, 28.8.2014., str. 135., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/89/oj.
2 SL L 164, 25.6.2008., str. 19., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/56/oj.
3 SL L 354, 28.12.2013., str. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1380/oj.

ribarstvo i akvakulturu i izmjeni Uredbe (EU) 2017/1004[4],

– uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore[5] (Direktiva o staništima),

– uzimajući u obzir Direktivu 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenog 2009. o očuvanju divljih ptica[6] (Direktiva o pticama),

– uzimajući u obzir izvješće Komisije od 3. svibnja 2022. u kojem se opisuje napredak u provedbi Direktive 2014/89/EU o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja (COM(2022)0185),

– uzimajući u obzir propise EU-a o kvaliteti vode i kontroli onečišćenja (Okvirna direktiva o vodama[7], Direktiva 2008/105/EZ[8], Direktiva (EU) 2024/3019[9], Direktiva 91/676/EEZ[10], Direktiva 2005/35/EZ[11] i

---

4 SL L 247, 13.7.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1139/oj.

5 SL L 206, 22.7.1992., str. 7., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj.

6 SL L 20, 26.1.2010., str. 7., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj.

7 Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj).

8 Direktiva 2008/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o standardima kvalitete okoliša u području vodne politike i o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 82/176/EEZ, 83/513/EEZ, 84/156/EEZ, 84/491/EEZ, 86/280/EEZ i izmjeni Direktive 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 348, 24.12.2008., str. 84., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/105/oj).

9 Direktiva (EU) 2024/3019 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2024. o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (SL L, 2024/3019, 12.12.2024., ELI:. http://data.europa.eu/eli/dir/2024/3019/oj).

10 Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora (SL L 375, 31.12.1991., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj).

11 Direktiva 2005/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o izvršavanju međunarodnih normi u pogledu onečišćenja s brodova i o uvođenju upravnih sankcija za kažnjiva djela onečišćenja (SL L 255, 30.9.2005., str. 11., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2005/35/oj).

Uredba (EZ) br. 1907/2006[12]),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 20. svibnja 2020. naslovljenu „Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030.: Vraćanje prirode u naše živote” (COM(2020)0380) i Rezoluciju Parlamenta od 9. lipnja 2021. o istoj temi[13],

– uzimajući u obzir Kodeks odgovornog ribarstva Organizacije za hranu i poljoprivredu (FAO), iz 1995., a posebno njegov članak 10.,

– uzimajući u obzir Dobrovoljne smjernice FAO-a za očuvanje održivog malog ribolova u kontekstu sigurnosti opskrbe hranom i iskorjenjivanja siromaštva,

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 5. lipnja 2025. naslovljenu „Europski pakt o oceanima” (COM(2025)0281),

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. srpnja 2021. o utjecaju priobalnih vjetroelektrana i drugih sustava za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora na sektor ribarstva[14],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 6. listopada 2022. o djelovanju u korist oceana: bolje upravljanje oceanima i povećanje njihove bioraznolikosti[15],

– uzimajući u obzir Rezoluciju od 9. svibnja 2023. o zajedničkom upravljanju ribarstvom u EU-u i doprinosu sektora ribarstva provedbi mjera upravljanja[16],

– uzimajući u obzir svoje stajalište od 18. siječnja 2024. o trenutačnom stanju provedbe zajedničke ribarstvene politike i budućim perspektivama[17],

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 12. svibnja 2021.

---

12 Uredba (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ (SL L 396, 30.12.2006., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj).

13 Rezolucija Europskog parlamenta od 9. lipnja 2021. o Strategiji EU-a za bioraznolikost do 2030.: Vraćanje prirode u naše živote (SL C 67, 8.2.2022., str. 25.).

14 SL C 99, 1.3.2022., str. 88.

15 SL C 132, 14.4.2023., str. 106.

16 SL C, C/2023/1060, 15.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1060/oj.

17 SL C, C/2024/5734, 17.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5734/oj.

naslovljenu „Strateške smjernice za održiviju i konkurentniju akvakulturu u EU-u za razdoblje od 2021. do 2030.” (COM(2021)0236),

– uzimajući u obzir Radni dokument službi Komisije (SWD(2025)0003) priložen dokumentu naslovljenom „Izvješće Komisije Vijeću i Europskom parlamentu o Komisijinoj ocjeni programa mjera država članica kako su ažurirani na temelju članka 17. Okvirne direktive o morskoj strategiji (2008/56/EZ)”,

– uzimajući u obzir Tematsko izvješće 25/2023 Europskog revizorskog suda naslovljeno „Politika EU-a u području akvakulture: stagnacija proizvodnje i nejasni rezultati unatoč povećanom financiranju EU-a”,

– uzimajući u obzir brifing naslovljen „Fisheries in maritime spatial planning” (Ribarstvo u prostornom planiranju morskog područja), koji je u listopadu 2025. objavila Glavna uprava za usluge parlamentarnih istraživanja,

– uzimajući u obzir studiju naslovljenu „Implementation of the Maritime Spatial Planning Directive: Impact on fisheries in selected fishing areas and sea basins” (Provedba prostornog planiranja morskog područja: utjecaj na ribarstvo u odabranim ribolovnim područjima i morskim bazenima), koju je u prosincu 2025. objavila Glavna uprava za usluge parlamentarnih istraživanja,

– uzimajući u obzir Globalni okvir za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala iz 2022.,

– uzimajući u obzir izvješće Međuvladinog panela o klimatskim promjenama (IPCC) iz rujna 2019. naslovljeno „Special Report on the Ocean and Cryosphere in a Changing Climate” (Posebno izvješće o oceanima i kriosferi u kontekstu klimatskih promjena),

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika i članak 1. stavak 1. točku (e) Odluke Konferencije predsjednika od 12. prosinca 2002. o postupku odobrenja izrade izvješćâ o vlastitoj inicijativi te Prilog 3. priložen toj odluci,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za ribarstvo (A10-0120/2026),

A. budući da povećano natjecanje za pristup morskom prostoru iz različitih aktivnosti i sektora, kao što su ribarstvo, akvakultura, pomorski promet, vodni promet, energija iz obnovljivih izvora na moru, očuvanje prirode, očuvanje morske kulturne baštine, obalni turizam, rekreacijska plovidba, operacije vađenja i odlaganja sedimenata morskog dna jaružanjem, upotreba podvodnih kabela i cjevovoda ili obrana, dovodi do povećanog kumulativnog pritiska na morske ekosustave i veće razine konflikta oko upotrebe morskog prostora, pri čemu se problem dodatno intenzivira uslijed institucionalne i administrativne fragmentacije;

B. budući da su ribarstvo i akvakultura strateški sektori za sigurnost i suverenost EU-a, posebno u pogledu sigurnosti opskrbe hranom i pomorske suverenosti, te da doprinose konkurentnosti i otpornosti obalnih zajednica; budući da su proizvodi ribarstva EU-a zdrava i često lokalna hrana, s jednim od najboljih profila u pogledu niskih emisija stakleničkih plinova i udjela prehrambenih bjelančevina životinjskog podrijetla; budući da bi stoga u prostornom planiranju morskog područja trebalo na odgovarajući način prepoznati stratešku vrijednost tih sektora;

C. budući da se 2022. samodostatnost EU-a u pogledu morskih prehrambenih proizvoda smanjila na 37,5 %, dok je oko 80 % morskih prehrambenih proizvoda koji se konzumiraju u EU-u uvezeno, što dovodi do strukturne ovisnosti o vanjskim izvorima i oslabljuje prehrambenu neovisnost EU-a; budući da je u isto vrijeme tijekom proteklog desetljeća došlo do znatnog smanjenja ribarske flote EU-a, koja je sada više od 13 % manja nego 2014.; budući da to smanjenje, zajedno sa sve većim natjecanjem u korištenju morskog prostora, ugrožava gospodarsku održivost sektora ribarstva, generacijsku obnovu i sposobnost flote da doprinosi sigurnosti opskrbe hranom u EU-u; budući da je stoga osiguravanje dostatnog, uravnoteženog i predvidljivog pristupa morskom prostoru neophodno za razvoj konkurentnog ribarstva EU-a, kako je prepoznato u Europskom paktu o oceanima;

D. budući da bi promjenjiv geopolitički kontekst i sve veće napetosti mogli dovesti do povećane vojne upotrebe morskog prostora; budući da se pri prostornom planiranju morskog područja moraju uzeti u obzir obrambene i sigurnosne aktivnosti i operacije, kao što su nadzor isključivih gospodarskih pojaseva, zaštita pomorske trgovine, zajedničke vojne vježbe, borba protiv nezakonite trgovine, razminiranje, borba protiv piratstva kao i zračni i satelitski nadzor, te njihova interakcija s gospodarskim aktivnostima povezanima s morem i morskim okolišem;

E. budući da je Europski revizorski sud u svom tematskom izvješću 22/2023 naslovljenom „Plava energija u EU-u” istaknuo rizik od gubitka radnih mjesta u sektoru ribarstva; budući da se u tom izvješću ističe nedostatak i kvantifikacije ključnih gospodarskih učinaka na ribarstvo koji proizlaze iz razvoja plave energije i navodi da bi trebalo bolje utvrđivati i uklanjati moguće negativne posljedice razvoja sektora plave energije na sektor ribarstva; budući da se također konstatira da je povećanje riblje populacije većih razmjera neizvjesno, ali da je uočeno određeno povećanje gustoće riba u područjima iskorištavanja plave energije, što upućuje na moguće koristi za ribare i ribarstvo;

F. budući da je EU postavio pravno obvezujući cilj uspostave djelotvornih mjera obnove usmjerenih na pojedina područja u najmanje 20 % svog morskog područja do 2030.;

G. budući da se EU obvezao da će do 2030. zaštititi najmanje 30 % svog morskog područja;

H. budući da se Direktivom o prostornom planiranju morskog područja za države članice uspostavlja zajednički okvir na temelju kojega one organiziraju uporabu svojih morskih voda te da je njezina svrha promicati održivi razvoj i rast plavog gospodarstva kao i smanjiti sukobe među sektorima, a da se pritom ne uvedu nove sektorske obveze; budući da se Direktivom daje prednost širenju kapitalno intenzivnih i prostorno isključivih gospodarskih aktivnosti, koje bi mogle marginalizirati tradicionalnu, mobilnu i kolektivnu uporabu mora, a posebno ribolov;

I. budući da je EU osigurao okvir za prostorno planiranje morskog područja, uključujući mehanizme za prekograničnu suradnju; budući da su obalne države članice odgovorne za donošenje planova unutar tog okvira, uključujući osmišljavanje i određivanje oblika i sadržaja takvih planova, u skladu sa svojom administrativnom tradicijom, te za raspodjelu morskog prostora za različite aktivnosti i u različite namjene;

J. budući da Direktiva o prostornom planiranju morskog područja doprinosi zaštiti okoliša na temelju promicanja održive upotrebe morskog prostora i morskih resursa te da od država članica zahtijeva da primjenjuju pristup utemeljen na ekosustavu; budući da se njome nastoji osigurati učinkovita ravnoteža između okolišnih, socijalnih i gospodarskih ciljeva, bez sustavnog podređivanja tradicionalnih aktivnosti drugima;

K. budući da je Direktiva o prostornom planiranju morskog područja usko povezana s provedbom drugog zakonodavstva EU-a, kao što su Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji, Uredba o zajedničkoj ribarstvenoj politici, Direktiva o staništima, Direktiva o pticama i Okvirna direktiva o vodama; budući da je Direktiva povezana i s pravno obvezujućim i pravno neobvezujućim političkim opredjeljenjima, kao što je Globalni okvir za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala;

L. budući da su nakon donošenja Direktive o prostornom planiranju morskog područja 22 obalne države članice do 2016. morale imenovati nadležna tijela te do 31. ožujka 2021. donijeti nacionalne prostorne planove morskog područja za svoje morske vode; budući da osam država članica nije ispoštovalo taj rok;

M. budući da je do danas od te 22 obalne države članice njih 20 donijelo prostorne planove morskog područja, a da su mnoge upravo u postupku njihove revizije;

N. budući da pri razvoju morskih prostornih planova države članice moraju uzeti u obzir okolišne, gospodarske, socijalne i sigurnosne aspekte, interakciju kopna i mora i prekograničnu suradnju te da

moraju osigurati rano, kontinuirano i učinkovito sudjelovanje svih relevantnih dionika, uključujući ribare i sakupljače školjkaša kao i njihove predstavničke organizacije, ali i zajednica u najudaljenijim regijama, primjenom pristupa odozdo prema gore i tijekom cijelog postupka donošenja odluka, osiguravajući da je to sudjelovanje primjereno, smisleno i da nije ograničeno samo na savjetodavnu ulogu;

O. budući da se stupanj provedbe Direktive o prostornom planiranju morskog područja uvelike razlikuje među državama članicama zbog razlika u administrativnim i upravljačkim strukturama, u rasponu od lokaliziranih do centraliziranijih sustava; budući da se učinci prostornog planiranja morskih područja uvelike razlikuju među morskim bazenima i teritorijima, pri čemu neke obalne regije imaju povećanu koncentraciju prostornih ograničenja i konkurencije u upotrebi, što pogoršava teritorijalnu neravnotežu unutar EU-a;

P. budući da države članice moraju koordinirati svoje planove s drugim relevantnim državama članicama i surađivati s tijelima u trećim zemljama u dotičnoj morskoj regiji; budući da se, s obzirom na razlike između različitih morskih regija ili podregija i obalnih područja, univerzalni pristup ne smatra primjerenim za takvu suradnju;

Q. budući da se prostorni planovi morskog područja uvelike razlikuju po prirodi i sadržaju jer se u Direktivi o prostornom planiranju morskog područja ne navode detaljni obvezujući kriteriji za planove te se državama članicama omogućuje velika fleksibilnost u pogledu provedbe i detaljnog oblikovanja planova;

R. budući da postoji snažna potreba za prostornim planiranjem morskog područja u područjima s visokom koncentracijom aktivnosti i ograničenim morskim prostorom, kao što su La Manche, Baltičko more i Sredozemno more;

S. budući da bi se prostornim planiranjem morskog područja trebala podupirati teritorijalna kohezija EU-a, u skladu s člankom 174. Ugovora o funkcioniranju Europske unije; budući da ribarstvo i akvakultura nisu samo gospodarske aktivnosti već da imaju i temeljnu društvenu ulogu u osiguravanju sredstava za život kao i očuvanju radnih mjesta te socijalne i kulturne strukture obalnih i otočnih zajednica, naročito u perifernim i najudaljenijim regijama;

T. budući da se sektori ribarstva i akvakulture suočavaju s većim brojem izazova, kao što su pritisak uslijed sve lošijeg stanja morskih ekosustava i neujednačena primjena mjera za očuvanje mora te pritisak novih sektora plavog gospodarstva, kao što je energija iz obnovljivih izvora na moru;

U. budući da su mreže ekološki povezanih zaštićenih morskih područja kojima se dobro upravlja i koja su učinkovito zaštićena ključan alat za

očuvanje morske biološke raznolikosti te da mogu doprinijeti dugoročnim koristima zahvaljujući oporavku stokova, prelijevanju na susjedna područja i otpornosti obalnih gospodarstava, ali i da njihova učinkovitost i društvena prihvatljivost ovise o njihovim oblikovanju, upravljanju i povezivanju s održivim ribolovnim aktivnostima, među ostalim primjenom diferenciranih, znanstveno utemeljenih pristupa i uključivanjem ribara i obalnih zajednica;

V. budući da će energija iz obnovljivih izvora na moru biti održiva samo ako nema negativnih posljedica za okoliš i ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju, posebno u regijama koja ovise o ribarstvu;

W. budući da su države članice i dalje nadležne za donošenje odluka o svojoj nacionalnoj strukturi izvora energije i tehnologijama;

X. budući da sve veći gubitak ribolovnih područja dovodi do premještanja ribolovnih aktivnosti, povećanog ribolovnog pritiska i tržišnog natjecanja među flotama te nestanka određenih segmenata koji ne mogu premjestiti svoje aktivnosti, osobito u artizanalnom ribolovu, uključujući ribare bez plovila, kao što su sakupljači školjkaša; budući da to utječe i na socijalnu koheziju, zapošljavanje i prenošenje pomorskih tradicija;

Y. budući da su u skladu sa zajedničkom ribarstvenom politikom države članice ovlaštene ograničiti pristup ribolovu unutar zone od 12 nautičkih milja od svoje obale, a za najudaljenije regije unutar 100 nautičkih milja, ribarskim plovilima koja tradicionalno ribare u tim vodama iz luka na pripadajućoj obali;

Z. budući da morska i obalna područja trpe posljedice klimatskih promjena i onečišćenja, u prvom redu kemijskim onečišćujućim tvarima, te štetu od morskog i kopnenog otpada, što utječe i na aktivnosti povezane s morem, morskom biološkom raznolikošću i ribolovnim i akvakulturnim resursima;

AA. budući da su povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz EU-a i posljedice Brexita iz temelja promijenile prostornu, gospodarsku i ribarstvenu ravnotežu u nekoliko morskih bazena, posebno u kanalu La Manche, Sjevernom moru i zapadnim vodama, što je dovelo do povećane koncentracije ribolovnih aktivnosti EU-a na manjim morskim područjima;

AB. budući da se zaposleni u pomorskom sektoru, kao npr. ribari, mogu suočiti s određenim rizicima ili opasnostima povezanima sa sigurnošću plovila ili izloženošću određenim vrstama nezakonite trgovine na morskim rutama, kao što je trgovina drogom;

AC. budući da bi radnici u sektorima ribarstva i akvakulture trebali imati sigurne, pravedne i pristojne radne uvjete i odgovarajuću socijalnu zaštitu; budući da odluke o prostornom planiranju morskog područja mogu izravno utjecati na sigurnost, prihode i radne uvjete tih osoba;

AD. budući da brojni prostorni planovi morskog područja obuhvaćaju samo morske prostore i ne uključuju interakcije kopna i mora, kao ni onečišćenje koje s kopna dospijeva u morske ekosustave;

AE. budući da je provedba pristupa temeljenog na ekosustavu nedostatna ili manjkava jer mnoge države članice imaju poteškoća s njegovom primjenom u praksi i usklađivanjem zahtjeva Direktive o prostornom planiranju morskog područja sa zahtjevima iz drugih pravnih propisa, kao što su Uredba o zajedničkoj ribarstvenoj politici ili pak Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji;

AF. budući da države članice još nisu postigle cilj dobrog stanja okoliša europskih mora do 2020., kako je propisano Okvirnom direktivom o pomorskoj strategiji;

AG. budući da su prikupljanje, transparentnost, dostupnost i usklađivanje podataka te njihova obrada u razumno kratkom roku ključni za utvrđivanje načina integriranja ribarstva i akvakulturu u prostorno planiranje morskog područja; budući da postoji nedostatak sveobuhvatnih podataka o isključivim gospodarskim pojasevima kao i poteškoće u integraciji podataka iz različitih sektora i dobivanju podataka od nacionalnih tijela; budući da bi se dodjela sredstava tim vrstama aktivnosti prikupljanja podataka mogla poboljšati;

Provedba Direktive o prostornom planiranju morskog područja i njezin utjecaj na ribarstvo i akvakulturu

1. ističe da unatoč činjenici da Direktiva o prostornom planiranju morskog područja pruža relevantan međusektorski okvir za suradnju, države članice neravnomjerno provode taj akt;

2. pozdravlja činjenicu da su neke države članice ostvarile dobar napredak u provedbi Direktive o prostornom planiranju morskog područja, s integriranim nacionalnim strategijama, namjenskim tijelima i akcijskim planovima za morske bazene;

3. napominje da su prostorni planovi morskog područja pravno obvezujući u nekim državama članicama, dok su u drugima neobvezujući te više savjetodavne prirode; naglašava da je provedba u državama članicama često otežana zbog institucionalne segmentacije, fragmentiranog upravljanja i neodgovarajućih pravnih mehanizama ili nedovoljnih financijskih i ljudskih resursa namijenjenih tim mehanizmima kao i pristupa njima, posebno u okviru Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu za lokalne akcijske skupine u ribarstvu i akvakulturi;

4. ističe da prostorno planiranje morskog područja treba obuhvaćati identifikacije problema i mogućnosti, prikupljanja podataka planiranja, donošenja odluka i provedbe, te da u okviru tog planiranja posebnu pozornost treba posvetiti ribarstvu i akvakulturi;

5. ističe da se provedba i učinkovitost prostornog planiranja morskog područja uvelike razlikuju među morskim regijama EU-a, pri čemu su neke od njih, npr. Baltičko more ili Sjeverno more, u velikoj mjeri obuhvaćene prostornim planovima morskog područja, dok su druge, npr. Sredozemno more, znatno manje pokrivene tim planiranjem;

6. pozdravlja Inicijativu za morski bazen šireg Sjevernog mora, koja okuplja države članice i treće zemlje s ciljem postizanja veće usklađenosti i koordinacije prostornih planova morskog područja;

7. ističe činjenicu da su prekogranične inicijative i dalje ograničene te da nedostaje učinkovita koordinacija, što ometa napore koji se ulažu u odgovaranje na zajedničke izazove u međusobno povezanim morskim regijama; izražava žaljenje zbog poteškoća u suradnji u prostornom planiranju morskog područja između država članica i trećih zemalja, u prvom redu susjednih obalnih država;

8. ističe posljedice Brexita na planiranje morskog područja, osobito za razvoj zaštićenih morskih područja i energije iz obnovljivih izvora na moru, ali i za druge aktivnosti, kao što su gust pomorski promet i obalni turizam; ističe činjenicu da su navedene promjene dovele do isključivanja ribarske flote EU-a iz brojnih ribolovnih područja u britanskim vodama te do izmjena u ribolovnom naporu i velikog ribolovnog pritiska u području Sjevernog mora i La Manchea, na štetu ribarstva EU-a; poziva na sustavno uključivanje navedenih elemenata u prostorno planiranje morskog područja u tim područjima;

9. ističe potrebu za koordinacijom među državama članicama i Ujedinjenom Kraljevinom kako bi se postiglo učinkovito i pravedno upravljanje morskim bazenom i time smanjili brojni sukobi u upotrebi, pri čemu bi se uzimala u obzir gospodarska, socijalna i okolišna dimenziju svake aktivnosti; u tom pogledu podsjeća na obvezu prekogranične suradnje u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravu mora, a posebno njezinim člancima 7. i 8.; u prvom redu poziva na kvalitetno savjetovanje s Ujedinjenom Kraljevinom i Kanalskim otocima o mjerama upravljanja u zaštićenim morskim područjima, uzimajući u obzir socioekonomske posljedice za ribare u EU-u;

10. naglašava da sve veće širenje odobalnih energetskih platformi i drugih infrastruktura te vrste, uslijed čega se znatno smanjuje prostor dostupan za ribarstvo, ograničava pristup tradicionalnim ribolovnim područjima i pogoršava problem fragmentacije morskog prostora; napominje da, iako su države članice odgovorne za utvrđivanje upotrebe infrastrukture u tim područjima, njihove odluke izravno utječu na upotrebu tradicionalnih ribolovnih područja te ih je stoga potrebno dosljedno integrirati u postupke prostornog planiranja morskog područja; konstatira da razvoj pomorskog turizma utječe i na ribolovne operacije u morskom bazenu;

11. ističe posebne značajke Jadranskog mora kao poluzatvorenog i vrlo osjetljivog morskog bazena podložnog kumulativnim pritiscima ribarstva, akvakulture, pomorskog prometa, turizma i obalnog razvoja; naglašava da je zbog tih pritisaka potreban unaprijeđen pristup na razini morskog bazena kao i prekograničan pristup prostornom planiranju morskog područja; poziva Komisiju i dotične države članice da u suradnji sa susjednim obalnim zemljama koje nisu članice EU-a unaprijede koordinaciju, razmjenu podataka i mehanizme zajedničkog upravljanja u Jadranskom moru; ističe važnost malog i priobalnog ribolova za morski bazen, ali i važnost njihove integracije u prostorno planiranje morskog područja kako bi se zaštitila njihova gospodarska održivost i kulturna baština;

12. ističe da Baltičko more obilježava niz jedinstvenih značajki, uključujući njegov status poluzatvorenog morskog bazena, visoku koncentraciju različitih vrsta gospodarskih aktivnosti, uključujući ribarstvo, pomorski promet i širenje obnovljive energije mora, te ranjivost njegova ekosustava; u tom pogledu poziva na pristup prostornom planiranju morskog područja koji je održiv i prilagođen tim regionalnim uvjetima; pozdravlja tekući rad zajedničke radne skupine HELCOM-VASAB za prostorno planiranje morskog područja, koji predstavlja čvrst temelj za koordinaciju na razini morskog bazena u Baltičkom moru;

13. naglašava da morski bazeni najudaljenijih regija također moraju biti uključeni u provedbu Direktive o prostornom planiranju morskog područja, pri čemu se u potpunosti trebaju uzeti u obzir njihove posebne značajke, među ostalim, u interakcijama s trećim zemljama;

Koristi od prostornog planiranja morskog područja za ribarstvo i akvakulturu

14. izražava žaljenje zbog činjenice da se aktualnim pravnim okvirom za prostorno planiranje morskog područja nisu na zadovoljavajući način postigle očekivane koristi za ribarstvo; primjećuje da prostorno planiranje morskog područja nije znatno doprinijelo poboljšanju predvidljivosti i stabilnosti ribolovnih aktivnosti; naglašava da u sklopu prostornog planiranja morskog područja ne postoji dovoljno minimalnih ciljnih vrijednosti ni mjerljivih okolišnih, socijalnih i ekonomskih pokazatelja povezanih s ribarstvom, posebno za male subjekte; naglašava potrebu za dosljednom i učinkovitom provedbom pomorske politike EU-a;

15. ističe, u svrhu provedbe okvira prostornog planiranja morskog područja, važnost provedbe sveobuhvatne socioekonomske analize, uključujući stajališta malih poduzeća i obalnih zajednica; podsjeća na važnost ribarstva i akvakulture za prehrambenu neovisnost i očuvanje povezanog znanja i iskustva za EU te priznaje da je u javnom interesu da se u većoj mjeri uzme u obzir njihova važnost u prostornom planiranju morskog područja;

16. naglašava da se prostornim planiranjem morskog područja mora bolje integrirati ribarstvo i akvakulturu te aktivno riješiti prostorne izazove koji utječu na ribarstvo, uključujući kumulativne učinke energije na moru, zaštićenih morskih područja i pomorskih i obrambenih zona, te spriječiti postupna marginalizacija ribolovnih aktivnosti; naglašava da bi priobalne vjetroelektrane, kad god je to moguće, trebale biti smještene u zonama koje su manje prikladne za ribolov kako bi se negativni učinci na ribolovne operacije sveli na najmanju moguću mjeru;

17. naglašava ključnu ulogu malog ribolova, na primjer u lokalnom zapošljavanju, socijalnoj koheziji i očuvanju tradicionalnih vještina; poziva na to da se u prostornom planiranju morskog područja taj segment u potpunosti uzme u obzir, posebno u pogledu pristupa prostoru, blizine ribolovnim područjima i sigurnosti aktivnosti;

18. konstatira da priobalne vjetroelektrane mogu utjecati na ribarstvo zbog promjene prostorne distribucije i zastupljenosti morskih vrsta koje se komercijalno love, kao i zbog uvođenja restrikcija pristupa, iz sigurnosnih razloga, ili ribolovnih metoda; napominje da, iako su uočene neke potencijalne koristi za ribare, one su relevantne samo ako su ribari praktično i izvedivo sposobni djelovati u tim područjima;

19. ističe da su, iako pravni okvir za prostorno planiranje morskog područja podrazumijeva neke koristi za akvakulturu, potrebna poboljšanja u određivanju morskog područja, daljnjem priznavanju uloge akvakulture unutar okvira, prekograničnoj usklađenosti, pravnoj sigurnosti te vremenskom okviru i učinku postupaka izdavanja dozvola; posebno naglašava potrebu za boljim uključivanjem akvakulture u prostorno planiranje morskog područja i razmatranjem drugih mjera, kao što je razvoj moguće zajedničke politike akvakulture, kako bi se učinkovitije uzeo u obzir taj ključni sektor za sigurnost opskrbe hranom u EU-u;

20. ističe da cilj smanjenja sukoba između različitih sektora i korisnika mora na najmanju moguću mjeru nije ostvaren u dovoljnoj mjeri, u prvom redu u pogledu ribarstva i akvakulture, uključujući uzgoj školjkaša i nove sektore kao što je uzgoj morskih algi, kojima je smanjen prostor za obavljanje njihove djelatnosti, što utječe na njihovu konkurentnost i mogućnosti razvoja njihovih aktivnosti;

21. ističe da se priroda sukoba oko upotrebe morskog prostora razlikuje ovisno o vrsti dotičnih aktivnosti ribarstva i akvakulture te da među takvim aktivnostima također može doći do natjecanja za morski prostor; naglašava da su glavni sukobi koji utječu na ribarstvo gubitak ribolovnih područja zbog isključivanja morskih zona, ograničenja pristupa, natjecanja za pristup, prostorne rascjepkanosti i sve lošijeg stanja morskih ekosustava, dok su glavni sukobi koji utječu na akvakulturu preklapanja u utvrđivanju zona, ekološki

problemi kao što su onečišćenje i eutrofikacija te natjecanje u području ulova;

22. podsjeća da ribarstvo i akvakultura ovise o geografskoj lokaciji morskih resursa i zdravom stanju morskih ekosustava te da su snažno povezane s vrijednosnim lancem morskih prehrambenih proizvoda i zapošljavanjem u obalnim regijama te stoga nisu prikladni za premještanje;

23. ističe da ribarstvo nema koristi od prioritetnih ili namjenskih područja i da se ribolovne aktivnosti često moraju provoditi u nedodijeljenim morskim područjima te da ih druge aktivnosti sve više istiskuju; napominje da se, iako je akvakultura, uključujući uzgoj morskih algi, u načelu prikladnija za rezervirana područja, pristupi među državama članicama uvelike razlikuju, ponekad i u istoj državi, te da su postupci izdavanja dozvola često opterećujući;

24. ističe da se, iako su neke države članice uspostavile višenamjenske zone, one uglavnom odlučuju za pristup utemeljen na projektu; naglašava da se za određene aktivnosti primjena višenamjenskog pristupa pokazala kao vrlo teška, osobito kada je u pitanju kombinacija ribarstva, zaštite biološke raznolikosti i obnovljive energije mora; napominje da višenamjenski pristup izaziva zabrinutost i u pogledu osiguranja i sigurnosti ribara te stručnjaka u području akvakulture; naglašava da je, iako bi višenamjenske zone mogle imati potencijal za rješavanje kumulativnih učinaka ljudskih aktivnosti, potrebno više istraživanja kako bi se procijenila njihova izvedivost i učinak; ističe da bi se određivanje takvih zona trebalo temeljiti na procjeni gospodarskog, socijalnog i okolišnog učinka različitih aktivnosti koje se u njima poduzimaju, što treba provoditi uz odgovarajuće sudjelovanje subjekata iz svih relevantnih sektora, kao i drugih relevantnih dionika, tijekom cijelog postupka;

25. pozdravlja uspješne primjere zajedničkog lociranja aktivnosti, kao što su fiksna ili plutajuća infrastruktura za odobalne vjetroelektrane koja se može koristiti i za razvoj akvakulture, uzgoj školjkaša i algi te za zaštitu staništa za morsku faunu i floru ili regenerativne aktivnosti, te za ribolovne aktivnosti s pasivnim ili malim utjecajem na okoliš; u tom pogledu ističe potrebu za povećanom razmjenom dobrih praksi i više istraživanja, posebno u vezi s okolišnim učinkom i gospodarskim potencijalom;

26. potiče države članice da uzmu u obzir učinak energije iz priobalnih obnovljivih izvora na morske ekosustave i ribarstvo pri utvrđivanju strukture izvora energije;

27. ističe da je pri provedbi prostornog planiranja morskog područja koordinacija između kopna i mora i dalje kritična slaba točka, posebno jer se učinci onečišćenja s kopna na morske ekosustave ne uzimaju u obzir pri poduzimanju mjera za zaštitu bioraznolikosti;

28. ističe važnost ribarstva i lučke infrastrukture te povezanih objekata i potrebu da se osigura usklađenost prostornog planiranja morskog područja u odnosu na takva infrastrukturna ulaganja, u skladu sa strategijom EU-a za luke, uzimajući pritom u obzir ovisnost svih pomorskih aktivnosti o učinkovitoj koordinaciji kopna i mora;

Sudjelovanje dionika i prikupljanje podataka

29. ističe da se sudjelovanje dionika i obalne zajednice u procesu prostornog planiranja morskog područja povećalo, no da je i dalje ograničeno; izražava žaljenje zbog toga što tom sudjelovanju često nedostaju rani i formalni angažman i savjetovanje, što stvara tek ograničenu priliku za stvaran utjecaj na odluke o planiranju; u tom pogledu pozdravlja inicijativu Komisije za održavanje dijaloga o provedbi na temu prostornog planiranja morskog područja;

30. prima na znanje uspješne primjere sudjelovanja dionika u nekim državama članicama, kao što su nacionalna savjetovanja i participativni postupci; međutim, izražava žaljenje zbog nedostatka obvezujućih odredbi za države članice u pogledu sudjelovanja dionika; napominje da to otežava sudjelovanje relevantnih dionika, kao što su ribari, stručnjaci u području akvakulture, interesne skupine i dio javnosti na koji to utječe, u postupcima savjetovanja i donošenja odluka, posebno o lokaciji projekata energije iz obnovljivih izvora na moru;

31. naglašava da nad ribarstvom i akvakulturom često dominiraju drugi, snažniji ili gospodarski važni sektori, kao što je energija na moru; prima na znanje izvješća o strukturnoj neravnoteži moći među pomorskim sektorima; izražava žaljenje zbog činjenice da određeni sektori i subjekti često zaobilaze postupke savjetovanja na štetu manje organiziranih aktera, kao što su mali ribari, uključujući ribare bez plovila, kao što su sakupljači školjkaša; poziva na sveobuhvatne, pristupačne i uključive postupke savjetovanja sa svim dionicima i stvaranje korektivnih mehanizama upravljanja, uključujući transparentne smjernice usmjerene na osiguravanje uravnoteženog i transparentnog donošenja odluka, ublažavanje potencijala za sukobe i stvaranje jednakih uvjeta za ribarstvo i druge sektore;

32. žali zbog nedostatka usklađenih i usporedivih podataka o stanju oceana i mora, ribolovnim resursima i utjecaju klimatskih promjena kao i zbog nedostatka odgovarajućih socijalnih i ekonomskih podataka, uključujući procjene učinka prostornog planiranja morskog područja na obalne zajednice; ističe nedostatak usklađenosti sustava država članica za prikupljanje podataka;

33. ističe da neusklađenost podataka, kao što su nekompatibilne geoprostorne polazne vrijednosti, i vremenska neusklađenost, kao što su različiti ciklusi revizije prostornih planova morskog područja, ometaju provedbu usklađenog prostornog planiranja morskog

područja i pristupa temeljenog na ekosustavu; podsjeća da alati za modeliranje, mapiranje i prostornu analizu pomažu u donošenju odluka i ne mogu zamijeniti demokratsku raspravu ili političku arbitražu;

Preporuke

34. ističe potrebu za cjelovitijim pristupom i boljom koordinacijom relevantnog zakonodavstva EU-a, posebno Direktive o prostornom planiranju morskog područja, Uredbe o zajedničkoj ribarstvenoj politici i Okvirne direktive o pomorskoj strategiji, kako bi se osigurala dosljedna i učinkovita provedba prostornog planiranja morskog područja, uključujući pristup koji se temelji na ekosustavu, u cilju ostvarivanja doprinosa postizanju dobrog stanja okoliša; također naglašava da se prostornim planiranjem morskog područja mora u potpunosti poštovati zajedničku ribarstvenu politiku kao isključivi zakonodavni okvir EU-a za upravljanje ribarstvom te se prostorno planiranje morskog područja stoga ne bi trebalo koristiti za neizravno uvođenje mjera upravljanja ribarstvom, posebno ako to nije u skladu s ciljem jačanja uloge ribolovnih aktivnosti u prostornom planiranju morskog područja;

35. smatra da bi prostorni planovi morskog područja trebali bolje odražavati prostorne, okolišne i socioekonomske potrebe kao i posebne značajke svakog morskog bazena, uključujući povezane isključive gospodarske pojaseve; naglašava da bi države članice pri osmišljavanju i provedbi prostornih planova morskog područja te integriranju procjena učinka kopnenih aktivnosti na priobalne vode u te planove trebale ojačati koordinaciju između tijela nadležnih za upotrebu zemljišta i pomorskih uprava; smatra da bi države članice trebale uzeti u obzir regionalne posebnosti, uključujući značajke otočnih regija i najudaljenijih regija, te poštovati administrativne tradicije svake države članice;

36. ističe da pri osmišljavanju i provedbi pomorskih prostornih planova države članice trebaju poboljšati koordinaciju među državama članicama i unutar njih, posebno između nacionalnih i regionalnih tijela, ali i međusektorsku koordinaciju među tijelima odgovornima, među ostalim politikama, za okolišnu, ribarstvenu, energetsku i prometnu politiku, kako bi se osigurao dosljedan i integriran pristup koji se temelji na ekosustavu;

37. poziva na provedbu uravnoteženog, višenamjenskog pristupa „odozdo prema gore” prostornom planiranju morskog područja, kojim bi se nastojali izbjeći negativni učinci na morske resurse i biološku raznolikost, a time i na ribarstvo i akvakulturu, te kojim bi se osiguralo da te aktivnosti ne budu isključene iz morskog prostora; smatra da se razvoj određenih aktivnosti povezanih s plavim gospodarstvom ne smije ostvarivati nauštrb održive i otporne proizvodnje morskih prehrambenih proizvoda, prehrambene

neovisnosti i očuvanja morske biološke raznolikosti; u tom pogledu smatra da bi se strateška važnost sigurnosti opskrbe hranom trebala snažnije doći do izražaja u okviru predstojeće revizije Direktive o prostornom planiranju morskog područja; stoga poziva na to da se ribarstvo i akvakultura prepoznaju kao strateški sektori od velikog javnog interesa kojima se pruža ključan doprinos prehrambenoj neovisnosti i sigurnosti opskrbe hranom u EU-u te strateškoj autonomiji i zapošljavanju u obalnim područjima te da im se treba dati prednost u prostornom planiranju morskog područja, posebno u vezi sa segmentima koji se ne mogu premjestiti;

38. poziva na pristup višenamjenskim zonama utemeljen na dokazima te prepoznaje da je suživot ribarstva i energije na moru i dalje ograničen u praksi i da se ne bi trebao upotrebljavati kako bi se opravdalo isključivanje ribarstva iz pomorskog prostora; naglašava da bi višenamjenski pristup trebalo slijediti na temelju tehničkih i znanstvenih kriterija, odražavajući stvarnost u pogledu načina na koji ribolov i akvakultura uistinu funkcioniraju; naglašava da bi se određivanje višenamjenskih zona trebalo temeljiti na kumulativnoj procjeni učinka različitih aktivnosti koje se u njima provode i strogoj analizi mogućnosti plovidbe i sigurnosti; poziva na to da se svi relevantni sektori izravno i na odgovarajući način uključe u taj proces;

39. smatra da se u prostornom planiranju morskog područja mora usvojiti dinamičan i prilagodljiv pristup, kojim se uzimaju u obzir promjene u morskom okolišu i morskim resursima, uz upotrebu redovito ažuriranih znanstvenih i socioekonomskih podataka i pokazatelja, posebno pri uspostavi područja koja bi mogla isključiti ribolovne aktivnosti, na primjer odobalnih vjetroelektrana, i određivanju nekih zaštićenih morskih područja; naglašava da je u procesu planiranja ribolov dinamična aktivnost: flote se kreću u skladu sa sezonskom dostupnošću i kretanjem stokova; neki ribolovni alati zahtijevaju i dovoljno manevarskog prostora;

40. poziva na uključive mehanizme upravljanja kako bi se, prema potrebi, osiguralo izravno i strukturirano uključivanje relevantnih dionika kao što su ribari, uključujući male ribare, i regionalne organizacije za upravljanje ribarstvom, u postupke donošenja odluka, praćenja i revizije planova;

41. ističe da je potrebno jačati potporu ribarstvu i sustavno ga uzimati u obzir u okviru prostornog planiranja morskog područja; podržava uspostavu jasnih prostornih i prioritetnih zona za ribarstvo, uzimajući u obzir kretanje i razvoj ribolovnih resursa, priznavanje tradicionalnih zona ribolova i akvakulture, potrebu za očuvanjem i zaštitom okoliša te poboljšanjem stanja ribljih stokova; ističe da bi utvrđivanje zona trebalo biti prilagođeno različitim segmentima flote kao i morskim bazenima te biti utemeljeno na pouzdanim znanstvenim i socioekonomskim procjenama i pokazateljima kako bi

se sektoru ribarstva osigurala veća vidljivost i predvidljivost; poziva na obaveznu procjenu kumulativnih socioekonomskih učinaka premještanja ribolovnih aktivnosti, uključujući učinke na konkurentnost i profitabilnost flote EU-a, sigurnost na moru i generacijsku obnovu;

42. posebno naglašava potrebu za povećanjem rezerviranih područja namijenjenih malom priobalnom ribolovu s malim utjecajem na okoliš unutar zone od 12 nautičkih milja i poduprtih režimima zajedničkog upravljanja;

43. ističe potrebu za povećanjem istraživanja u mapiranje i modeliranje ribolovnih područja i ribolovnih resursa; smatra da se pri određivanju prioritetnih zona za ribarstvo i planiranju ribolovnih aktivnosti mora zauzeti dinamičan pristup kako bi se prilagodilo promjenama i migracijama ribljih stokova koje utječu na povijesna područja rasprostranjenosti;

44. poziva Komisiju da predloži mehanizam kompenzacijskih mjera ili programa osiguranja za sektor ribarstva u slučaju premještanja ribolovnih aktivnosti zbog alternativne upotrebe mora, uključujući mjere financijske naknade, te da prednost da novim kompatibilnim upotrebama i potpori promjenama ribolovnih ruta ili tehnološkim ulaganjima;

45. ističe moguće negativne posljedice dalekosežnih ograničenja morskih aktivnosti kao što je ribarstvo za obalne zajednice, posebno u otočnim i najudaljenijim regijama; poziva na to da razvoj, provedba i revizija prostornih planova morskog područja budu sustavno popraćeni procjenama socijalnog i teritorijalnog učinka, među ostalim na zapošljavanje, radne uvjete, sigurnost ribara i održivost obalnih zajednica te da se pritom provjerava biološka i socioekonomska učinkovitost ograničenja i mjera u ribarstvu;

46. poziva Komisiju i države članice da prepoznaju ribarstvo kao strateškog i prioritetnog korisnika pomorskog prostora jer je ključno za prehrambenu neovisnost i sigurnost opskrbe hranom u EU-u, zapošljavanje na obalnim područjima i stratešku autonomiju, te da taj status izričito unesu u prostorne planove morskog područja i predstojeću reviziju Direktive o prostornom planiranju morskog područja;

47. u tom pogledu poziva na diferencirani pristup upravljanju malim ribarstvom koji uključuje povlašteni pristup unutar zone od 12 nautičkih milja za mali ribolov, aktivnosti s niskim učinkom i projekte očuvanja;

48. poziva Komisiju i države članice da dodatno integriraju akvakulturu i uzgoj školjkaša, te ribolov bez plovila, uključujući sakupljanje školjkaša, u prostorno planiranje morskog područja te da prepoznaju usluge ekosustava koje pruža niskotrofička i niskougljična

akvakultura; poziva Komisiju da razmotri daljnje mjere kao što je razvoj moguće zajedničke politike akvakulture kao alata za olakšavanje te integracije; poziva na to da se u prostornom planiranju morskog područja odrede posebni pomorski prostori za održive zone razvoja akvakulture, kao što je niskougljična i niskotrofička akvakultura; poziva na olakšavanje postupaka izdavanja dozvola i smanjenje regulatornih prepreka razvoju tih aktivnosti; naglašava da postupke izdavanja dozvola treba ubrzati i poduprijeti jasnim zahtjevima u pogledu okoliša kako bi se maksimalno povećala socioekonomska korist; poziva na uspostavu poticaja za unaprjeđenje održivog razvoja akvakulture, osobito niskotrofičke akvakulture, uključujući diversifikaciju na vrste koje se ne upotrebljavaju kao hrana za životinje, kao što je uzgoj morskih algi;

49. ističe potrebu za transparentnim višedioničkim upravljanjem u prostornom planiranju morskog područja; poziva države članice da osiguraju rano, sustavno, smisleno i kontinuirano sudjelovanje relevantnih dionika, uključujući savjetodavna vijeća i ribare, uzgajivače u akvakulturi i uzgajivače školjkaša, u svim fazama izrade prostornih planova morskih područja, procesima, provedbi, konačnim rezultatima i reviziji te da uključe transparentne povratne informacije o tome kako se doprinosi dionika upotrebljavaju pri donošenju odluka; poziva na pravedno postupanje prema svim dionicima te obalnim i otočnim zajednicama, bez obzira na njihova financijska, administrativna ili organizacijska sredstva, putem transparentnih formata za savjetovanje;

50. smatra da bi zajedničko upravljanje trebalo služiti kao model za upravljanje i donošenje odluka u prostornom planiranju morskog područja; naglašava prednosti tog modela, kojim se omogućuje izravno sudjelovanje dionika, bolje upravljanje ribolovnim resursima, razmjena najboljih praksi i pristup prilagođen lokalnim okolnostima, posebno kada se temelji na postojećim i dokazanim strukturama te na praktičnom znanju lokalnih ribarskih zajednica i drugih struktura kao što su regionalne organizacije za upravljanje ribarstvom; ističe da zajedničko upravljanje može potaknuti generacijsku obnovu unutar sektora te pojačati gospodarsku otpornost artizanalnih i obalnih flota;

51. ističe koristi od struktura uspostavljenih odozdo prema gore, kao što su lokalni razvoj pod vodstvom zajednice i lokalne akcijske skupine, lokalna i regionalna tijela vlasti, organizacije ribara i sakupljača, organizacije žena u ribarstvu i druge organizacije na lokalnoj i regionalnoj razini, za provedbu lokalnog prostornog planiranja morskog područja;

52. poziva Komisiju i države članice da podupru izgradnju kapaciteta dionika, posebno malih ribara, uključujući ribare bez plovila, kao što su sakupljači školjkaša, i njihovih organizacija, i obalnih te otočnih zajednica, među ostalim u najudaljenijim regijama, kako bi bili bolje

opremljeni za aktivno i učinkovito sudjelovanje u javnim savjetovanjima i postupcima donošenja odluka u vezi s prostornim planiranjem morskog područja; u tom pogledu naglašava da je važno podupirati generacijsku obnovu te poziva države članice da osiguraju da odluke o prostornom planiranju ne stvaraju dodatne prepreke mladima koji se počinju baviti ribarstvom;

53. naglašava da se pri određivanju područja namijenjenih proizvodnji energije iz obnovljivih izvora na moru ili zaštiti morskih ekosustava u obzir mora uzeti utjecaj na ribarstvo i akvakulturu, uključujući povijesna i tradicionalna ribolovna područja; ustraje u tome da treba sustavno provoditi procjene kumulativnog utjecaja na okoliš i socioekonomskog utjecaja prije razgraničenja zona te osigurati da se dotični profesionalci, posebno ribari kada je riječ o projektima odobalnih vjetroelektrana, unaprijed obavještavaju i da ih se obavezno uključuje u savjetovanja prije donošenja odluka; u tom pogledu poziva na procjenu utjecaja odobalnih vjetroelektrana na stanje ribolovnih resursa i na kvantifikaciju njihovih ključnih socijalnih i gospodarskih učinaka na ribarstvo;

54. naglašava da se mjere za zaštitu morskih ekosustava moraju temeljiti na pouzdanim znanstvenim i socioekonomskim procjenama te biti prilagođene potrebama za zaštitom na svakom području; naglašava da bi uspostava različitih kategorija zaštićenih morskih područja i upravljanje njima, ako je to u skladu s ciljevima očuvanja, te najbolji dostupni znanstveni savjeti trebali omogućiti suživot s održivim ribolovnim aktivnostima, među ostalim odgovarajućim diferenciranim mjerama upravljanja i izbjegavanjem automatskog isključivanja; također ističe potencijal „drugih učinkovitih mjera očuvanja za pojedina područja”;

55. poziva Komisiju i države članice da sustavno i znanstveno procjenjuju potencijal za zajedničku upotrebu pomorskih zona, uključujući zaštićena morska područja ili energiju iz obnovljivih izvora na moru, te da izbjegavaju tretiranje različitih pomorskih zona kao međusobno isključivih; naglašava da aktivno sudjelovanje svih dionika, naročito ribara, u oblikovanju i evaluaciji zaštićenih morskih područja te upravljanju njima doprinosi većoj okolišnoj učinkovitosti, većem prihvaćanju mjera očuvanja i boljoj integraciji tih tema u prostorno planiranje morskog područja; naglašava da se klimatske promjene i promjene u raspodjeli ribljih stokova moraju u većoj mjeri uzeti u obzir kako bi se osigurao fleksibilan pristup zoniranju koji odražava dinamičnu prirodu ribarstva;

56. poziva Komisiju da promicanjem postojećih inicijativa, kao što je Inicijativa za morski bazen šireg Sjevernog mora, podupre pristup prostornom planiranju morskog područja koji bi bio u većoj mjeri prekograničan i koji bi se više temeljio na morskim bazenima; poziva Komisiju i države članice da se zajedno s obalnim susjednim državama uključe u zajedničko upravljanje regionalnim platformama,

oslanjajući se na primjer Komisije za zaštitu morskog okoliša Baltičkog mora (poznate i kao Helsinška komisija ili HELCOM) čiji je cilj i utvrđivanje zajedničkih koridora za ribolovne aktivnosti;

57. poziva države članice da nacionalne planove nadopune planovima koji su snažnije usredotočeni na morske bazene te da, po potrebi, razviju makroregionalne strategije planiranja, uključujući zajedničke prostorne planove morskog područja; potiče države članice i zemlje koje nisu članice EU-a, osobito susjedne obalne države, da produbе suradnju u području prostornog planiranja morskog područja, među ostalim u bazenima uz Ujedinjenu Kraljevinu, Sredozemlje ili Baltičko more; podržava da se pri prostornom planiranju morskog područja odlučnije primjenjuje pristup na razini morskog bazena kako bi se osigurala potpuna integracija ribarstva u prekogranične okvire planiranja i kako ono ne bi bilo u nepovoljnom položaju zbog fragmentiranih nacionalnih odluka;

58. poziva na pojačanu suradnju EU-a, njegovih država članica i trećih zemalja u području prostornog planiranja morskog područja; naglašava potrebu za boljom koordinacijom između obalnih država u kanalu La Manche; posebno ističe slučaj regija kanala La Manche, u kojemu se mora poboljšati suradnja s Ujedinjenom Kraljevinom i Kanalskim otocima, posebno u pogledu određivanja zaštićenih morskih područja; smatra da suradnja u tom pogledu mora uključivati obvezne i transparentne postupke savjetovanja s dionicima; poziva EU, Ujedinjenu Kraljevinu i druge relevantne strane da uspostave regionalni plan upravljanja za kanal La Manche i Sjeverno more kako bi se osiguralo održivo iskorištavanje resursa i višegodišnje upravljanje ribarstvom;

59. naglašava da bi ta suradnja s trećim zemljama trebala omogućiti ravnopravne uvjete i spriječiti učinke premještanja ribolovnog napora koji bi mogli ugroziti flote i ribarske zajednice EU-a; stoga poziva Komisiju da razvije strukturirani pristup dijaloga i suradnje s obalnim susjednim državama kako bi se promicali usporedivi okolišni, upravljački i socijalni standardi, te da bude spremna poduzeti sve potrebne mjere za zaštitu interesa EU-a;

60. poziva na uključivanje mjera za ublažavanje klimatskih promjena i prilagođavanje na njih te drugih relevantnih okolišnih mjera u prostorno planiranje morskog područja kako bi se riješili problemi koji utječu na ribarstvo i akvakulturu, kao što su erozija obale, porast temperature vode, invazivne vrste, zakiseljavanje oceana, onečišćenje iz kopnenih i morskih izvora te kumulativni učinci; naglašava da bi ta rješenja trebala biti razmjerna, prilagođena lokalnim uvjetima i prethodno ocijenjena u pogledu troškovne učinkovitosti, a da se pritom izbjegnu jedinstveni pristupi koji ne uzimaju u obzir stvarnu situaciju svakog morskog bazena; naglašava da ribari mogu imati ključnu ulogu u praćenju, ranom otkrivanju i očuvanju, pod uvjetom da su na odgovarajući način uključeni,

osposobljeni i poduprti;

61. ističe učinke erozije i povlačenja obale na priobalnim područjima, posebno na područjima na kojima su uspostavljene i razvijene aktivnosti akvakulture; u tom pogledu poziva na plan EU-a za otpornost obale, koji bi obuhvaćao integrirano upravljanje obalnim zonama, ublažavanje klimatskih promjena i prilagođavanje na njih, interakciju kopna i mora, onečišćenje mora i kopna, mjere prilagodbe obale i ciljanu potporu akvakulturi; smatra da države članice imaju važnu ulogu u tom pogledu i da se ti učinci moraju uzeti u obzir u prostornim planovima morskog područja država članica;

62. duboko je zabrinut zbog reforme različitih strukturnih fondova i novog višegodišnjeg financijskog okvira koju je predložila Komisija, a kojom će se znatno smanjiti sredstva dodijeljena ribarstvu i time ugroziti poboljšanje provedbe Direktive o prostornom planiranju morskog područja;

63. ističe potrebu za dodjelom izdašnih sredstava za prikupljanje podataka i znanstvena istraživanja kao i za poboljšanjem razmjene podataka i koordinacije među državama članicama; smatra da će standardiziraniji i usklađeniji podaci i metodologije pomoći u tome da ribarstvo i akvakultura imaju svoje mjesto u prostornom planiranju morskog područja; u tom pogledu naglašava potrebu za razvojem i ažuriranjem znanstvenih podataka o utjecaju klimatskih promjena na morske akvatičke resurse, osobito kad je riječ o promjenama u vezi s geografskom rasprostranjenošću ribljih stokova, mrijestilištima ili raseljavanjem ribljih stokova;

64. poziva na poboljšano i usklađeno prikupljanje podataka i sustavno mapiranje ribolovnih aktivnosti kao preduvjet za pravedno prostorno planiranje morskog područja utemeljeno na dokazima; poziva Komisiju i države članice da iskoriste najbolje dostupne i ažurirane podatke i informacije;

65. smatra da bi se budućom Europskom inicijativom za promatranje oceana „Ocean Eye” trebalo ojačati i uskladiti prikupljanje podataka o moru, čime bi se doprinijelo poboljšanom prostornom planiranju morskog područja; nadalje poziva na iskorištavanje potencijala europskog Digitalnog blizanca oceana (engl. „Digital Twin Ocean”) kako bi se bolje razumjeli i predvidjeli učinci klimatskih promjena na stanje mora i morskih resursa te razvile odgovarajuće strategije pomorskog planiranja;

66. naglašava potrebu za povezivanjem prostornog planiranja morskog područja s Europskim fondom za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu i programom Obzor Europa, među ostalim u budućem višegodišnjem financijskom okviru, kako bi se potaknula istraživanja i inovacije, također u područjima koja su posebno namijenjena za održive i inovativne upotrebe; smatra da bi Komisija i države članice trebale

poticati upotrebu digitalnih tehnologija kao što su europski alati umjetne inteligencije za potporu prostornom planiranju morskog područja;

67. poziva Komisiju da strogo nadzire provedbu Direktive o prostornom planiranju morskog područja; smatra da bi sljedeće izvješće o evaluaciji Direktive o prostornom planiranju morskog područja trebalo biti usmjereno na prostorni utjecaj na ribarstvo i akvakulturu, sudjelovanje dionika i prekograničnu suradnju te da bi u njemu trebalo iznijeti preporuke o tome kako bi se Direktivom o prostornom planiranju morskog područja mogli ostvariti bolji rezultati u pogledu okolišne, socijalne i gospodarske održivosti; smatra da se prostorno planiranje morskog područja mora ocijeniti u smislu prostorne jednakosti, koja se tumači kao pravedna raspodjela koristi i ograničenja među akterima, područjima i generacijama, a ne samo u pogledu njegove gospodarske ili administrativne učinkovitosti;

68. poziva Komisiju da konsolidira Europsku platformu za prostorno planiranje morskog područja te da u tom smislu osigura primjere projekata prostornog planiranja morskog područja, alata za mapiranje i dobrih praksi; potiče države članice da se u većoj mjeri koriste tom platformom pri razvoju svojih prostornih planova morskog područja kako bi potaknule transparentne političke arbitraže, a da pritom ne isključe istinsko savjetovanje u rješavanju sukoba upotrebe i interesa;

69. podupire reviziju Direktive o prostornom planiranju morskog područja kao dio „Akta o oceanima”, čije se donošenje očekuje 2026.; napominje da se Direktiva o prostornom planiranju morskog područja revidira usporedno s Okvirnom direktivom o pomorskoj strategiji; smatra da bi se tom revizijom trebao uspostaviti dosljedan okvir za poboljšanje koordinacije između postojećeg zakonodavstva i regulatornog okvira pojednostavnjenjem propisa koji se preklapaju, usklađivanjem ciljeva, pojednostavnjenjem postojećih ciljeva i uvođenjem minimalnih ciljeva koje treba ostvariti u prostorne planove morskog područja, većom usklađenosti prostornog planiranja morskog i kopnenog područja te uspostavom alata za zajedničko upravljanje; smatra da bi u okviru te revizije odredbe o sudjelovanju dionika, posebno ribara i obalnih zajednica, trebale postati pravno obvezujuće, uz osiguravanje usklađenije primjene svih država članica; smatra da bi se predloženim aktom trebala stvoriti sinergija među različitim propisima i sektorima u okviru istinski holističke koordinacije politika, bez nametanja novih sektorskih obveza; nadalje, smatra da se moraju uvesti minimalni standardi za osiguravanje prostora za ribarstvo i akvakulturu kako bi se doprinijelo strateškoj autonomiji prehrambene neovisnosti te održivosti i konkurentnosti plavoga gospodarstva;

70. smatra da bi se revizijom Direktive o prostornom planiranju morskog područja trebao jačati i prekogranični, višenamjenski pristup u cilju

ublažavanja kumulativnih učinaka i poboljšanja sudjelovanja dionika; također smatra da je važno iskoristiti tu reviziju kako bi se smanjila fragmentacija i nesigurnost za ribarsku flotu EU-a;

71. smatra da bi Akt o oceanima trebao uključivati sve teritorije EU-a i uzeti u obzir njihove specifične značajke, posebno u slučaju najudaljenijih i otočnih regija; naglašava važnost uključivanja Odbora Parlamenta za ribarstvo u izradu predstojećeg prijedloga, posebno u pogledu prehrambene neovisnosti, strateške uloge ribarstva i akvakulture te učinkovite provedbe zajedničke ribarstvene politike;

72. smatra da bi predstojeća revizija Direktive o prostornom planiranju morskog područja trebala biti usko povezana s provedbom Pakta o oceanima, pružanjem dostatnih financijskih sredstava, posebno u sljedećem višegodišnjem financijskom okviru, te konkretnim mjerama kako bi se osigurala njezina učinkovita provedba i izbjegli negativni učinci na države članice i dionike; naglašava da takvi resursi moraju biti dostatni, predvidljivi i lako dostupni te da se pri njihovoj upotrebi prednost mora dati mjerama s konkretnim učinkom;

73. poziva Komisiju da u potpunosti integrira prostorno planiranje morskog područja u razvoj svoje vizije za ribarstvo i akvakulturu za 2040. te da te inicijative poveže s ishodom evaluacije zajedničke ribarstvene politike;

°

° °

74. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.